

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 7Co/51/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8116213831
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Branislav Breza
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8116213831.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Branislava Brezu a sudcov JUDr. Anny Kovaľovej, PhD. a doc. JUDr. Petra Molitorisa, PhD. v právnej veci žalobcov: 1. U. O., rod. O., nar. X.X.XXXX, bytom T. XX, XXX XX T., 2. M. O., rod. P., nar. XX.X.XXXX, bytom T. XX, XXX XX T., zastúpení: JUDr. Rastislav Stanek, advokát so sídlom Mukačevská 19, 080 01 Prešov, proti žalovanému: D. O., rod. O., nar. X.X.XXXX, bytom T. XXX, XXX XX T., zastúpený: PALŠA A PARTNERI ADVOKÁTSKA KANCELÁRIA spol. s r. o., so sídlom Masarykova 13, 080 01 Prešov, IČO: 36 492 086, o určenie vlastníckeho práva, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 26. apríla 2019, č.k. 24C/142/2016-185, takto

rozhodol:

Mení rozsudok tak, že žalobu zamietá.

Žalovaný má nárok proti žalobcom 1. a 2. na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Prvoinštančný súd napadnutým rozsudkom určil, že nehnuteľnosť - pozemok, KN - C, parcelné číslo XXX o výmere 1455 m², druh pozemku: orná pôda zapísaný na liste vlastníctva číslo XXXX, katastrálne územie T., obec T. vedenom Okresným úradom X., katastrálnym odborom je v podielovom spoluvlastníctve žalobcu v 1. rade a žalobcu v 2. rade, oboch v spoluvlastníckom podiele 1 k celku. Druhým výrokom určil, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX, katastrálne územie T., obec T., vedenom Okresným úradom X., katastrálnym odborom, t.j.: pozemok, KNC, parcelné číslo XXX/X o výmere 349 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok, KNC, parcelné číslo XXX/X o výmere 40 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok, KNC, parcelné číslo XXX/X o výmere 76 m², druh pozemku: zastavané plochy a nádvoria, pozemok, KNC, parcelné číslo XXX o výmere 382 m², druh pozemku: záhrady, stavba, súpisné číslo XXX - dielňa montáže plynových zariadení stojaca na parcele KNC parcelné číslo XXX/X, stavba, súpisné číslo XXX - administratívna budova - kancelárie stojaca na parcele KNC parcelné číslo XXX/X, sú vo výlučnom vlastníctve žalobcu v 1. rade vo vlastníckom podiele 1/1. Ďalším výrokom priznal žalobcom voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Rozsudkom sp. zn. 24C/142/2016 zo dňa 22.1.2018 súd žalobe žalobcov vyhovel, voči tomuto rozsudku však podal žalovaný odvolanie a žiadal, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietne. Krajský súd v Prešove uznesením sp. zn. 8Co/51/2018 zo dňa 28.11.2018 vydaný rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. V tomto zrušujúcom ustanovení vyslovil odvolací súd právny názor, podľa ktorého bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne posúdiť dôvodnosť podanej žaloby. Zo skutkových zistení vykonaného dokazovania, správania sa obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo, opätovne vysloví záver, či došlo alebo nedošlo týmto správaním k hrubému porušeniu dobrých mravov. V odôvodnení svojho rozhodnutia uvedie, z čoho tento záver vyvodil a akými úvahami sa pri svojom rozhodovaní riadil, aby štruktúra odôvodnenia rozhodnutia zodpovedala zásadám vyplývajúcim z ustanovenia § 220 odsek 2 CSP.

4. Po zrušení a vrátení veci odvolacím súdom, súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania zistil skutkový stav podľa ktorého, dňa 20.03.1992 žalobcovia ako darcovia uzatvorili so žalovaným ako obdarovaným darovaciu zmluvu, na základe ktorej bezodplatne previedli svoje spoluvlastnícke podiely na nehnuteľnosti - pozemku EN XXXX/X, druh pozemku orná pôda o výmere X XXX m², ktorý vznikol odčlenením z pozemku EN XXXX/X o výmere 2 972 m² zapísaného na LV č. XXXX, k. ú. X., do výlučného vlastníctva žalovaného, o čom bola na Štátnom notárstve v F. spísaná notárska zápisnica N XXX/XX, Nz XXX/XX dňa 20.03.1992 a zaregistrovaná pod č. RI XXX/XX. Po prečíslovaní parciel je tento pozemok dnes zapísaný ako KN - C parc. č. XXX o výmere 1 455 m², druh pozemku orná pôda na LV č. XXXX, k. ú. T. ako výlučné vlastníctvo žalovaného v podiele 1/1. Žalobca v 1. rade uzavrel dňa 31.07.2009 ako darca so žalovaným ako obdarovaným darovaciu zmluvu, na základe ktorej bezodplatne previedol vlastnícke právo k nehnuteľnostiam zapísaným na LV č. XXXX, k. ú. T. - pozemok KN-C parc. č. XXX/X o výmere 349 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, pozemok KN-C parc. č. XXX/X o výmere 40 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, pozemok KN-C parc. č. XXX/X o výmere 76 m², druh pozemku zastavané plochy a nádvoria, pozemok KN-C parc. č. XXX o výmere 382 m², druh pozemku záhrady, stavba súpisné č. XXX, popis stavby - administratívna budova - kancelárie - postavená na parcele č. XXX/X, stavba súpisné č. XXX, popis stavby - dielňa montáže plynových zariadení postavená na parcele č. XXX/X. Vklad vlastníckeho práva bol povolený dňa 19.08.2009 pod V-XXX/XXXX. Žalovaný je zapísaný ako výlučný vlastník týchto nehnuteľností na LV č. XXXX, k. ú. T..

5. Nezhody medzi žalobcami a žalovaným začali po roku 2011, kedy sa žalovaný kvôli problémom s alkoholom rozviedol a musel sa vysťahovať z bytu, v ktorom dovtedy býval so svojou manželkou a dvoma deťmi. Nakoľko nemal vlastné bývanie, nasťahoval sa do kancelárie autoservisu, ktorý stojí na darovanom pozemku, susediacom s pozemkom na ktorom je postavený rodinný dom, v ktorom bývajú žalobcovia.

6. Právo darcu na vrátenie daru nezakladá každé negatívne správanie sa obdarovaného voči darcovi. Toto právo nevzniká pri prostej nevďačnosti obdarovaného voči darcovi, ani pri menej významnom porušení dobrých mravov obdarovaným (R 31/1999). Predpokladom vrátenia daru je len také negatívne správanie sa obdarovaného, ktoré vzhľadom na všetky významné okolnosti konkrétneho prípadu možno hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov.

7. Naliehavý právny záujem žalobcov na podaní žaloby o určenie vlastníckeho práva je daný, nakoľko vydaný rozsudok je spôsobilým podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností tak, aby zodpovedal skutočnému stavu. Výzva na vrátenie daru bola žalovanému doručená dňa 7.7.2016, žalovaný však neposkytol žalobcom potrebnú súčinnosť na zosúladenie údajov v katastri nehnuteľností.

8. Zo skutkových zistení vykonaného dokazovania, správania sa žalovaného ako obdarovaného, ktoré sa objektívne prejavilo, súd dospel k záveru, že správaním žalovaného k žalobcom došlo k hrubému porušeniu dobrých mravov voči žalobcom. Správanie žalovaného voči žalobcom sa vyznačuje značnou intenzitou a sústavnosťou, opakovaním, pričom jeho vonkajším prejavom je psychické násilie, vzbudzovanie strachu, hrubé urážky, vyhrážanie sa zabránením vstupu do vlastného obydľia, hrubý nezáujem. Toto správanie žalovaného sa objektívne prejavilo nielen pred podaním žaloby, ale aj v priebehu súdneho konania, čo je preukázané z obsahu pripojených administratívnych spisov.

9. Súd prvej inštancie záver o hrubom porušení dobrých mravov zo strany žalovaného vyvodil z toho, že žalovaný sa opakovanie dopustil protiprávneho konania voči žalobcovi v 1. rade, ktorý je blízkou osobou žalobkyne v 2. rade, ako aj voči členom rodiny žalobcu v 1. rade, za čo bol potrestaný v priestupkovom konaní. Pri svojom rozhodovaní sa súd riadil úvahou, že otázka hrubosti spočíva v tom, že žalovaný porušoval dobré mravy voči väčšiemu počtu osôb, tieto osoby sú jeho blízkymi osobami, konkrétne otec, matka a sestra, jeho otec a matka sú osobami vo vyššom veku, v zmysle § 139 Trestného zákona

dokonca chránenými osobami a toto porušovanie dobrých mravov trvá niekoľko rokov, minimálne od roku 2014, kedy žalobca v 1. rade dostal v dôsledku správania žalovaného infarkt.

10. Žalovaný pod vplyvom alkoholu skutočne vystupuje voči žalobcovi v 1. rade a voči členom jeho rodiny obzvlášť agresívnym spôsobom, významným faktorom je aj fakt, že bývajú na susediacich pozemkoch, pričom len po pozemku žalovaného je možný prístup žalobcov a členov ich rodiny do domu, v ktorom bývajú. V prípade zamietavého výroku súdneho rozhodnutia by sa ďalšie spolužitie žalobcov, členov ich rodiny a žalovaného mohlo stať neznesiteľným, až život ohrozujúcim. Súd prvej inštancie preto dospel k presvedčeniu, že žalovaný sa voči žalobcom správal spôsobom hrubo porušujúcim dobré mravy a žalobcovia sa oprávnene domáhajú vrátenia darovaných nehnuteľností, preto poskytol žalobcom súdnu ochranu a ich žalobe v plnom rozsahu vyhovel.

11. Výrok o trovách odôvodnil ustanoveniami § 255 ods. 1 a § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

12. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný z dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 písm. b), písm. f) a písm. h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne. Zároveň si uplatnil trovy konania.

13. Namietal, že súd 1. inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podľa názoru odvolateľa je rozhodnutie súdu 1. inštancie nezákonné pre nepreskúmateľnosť a nedostatok skutkových a právnych dôvodov takéhoto rozhodnutia. Súd 1. inštancie nevysvetlil, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán sporu spôsobom, ktorý mu uložil odvolací súd v zrušujúcom uznesení.

14. Ďalším odvolacím dôvodom je tvrdenie odvolateľa, že súd 1. inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov, k nesprávnym skutkovým zisteniam. V bode 10 napadnutého rozsudku súd 1. inštancie pri vyhodnotení skutkového stavu vo vzťahu k vzájomným a medziľudským vzťahom medzi rodičmi a synom v období rokov 2011 až 2019 vyhodnotil ako nezhody. Zistené rodinné nezhody však, podľa názoru žalovaného samé o sebe nie sú spôsobilé a postačujúce na vyhovujúci rozsudok v takomto type súdneho sporového konania, čo podľa názoru odvolateľa priamo vyplýva aj zo zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu.

15. K zistenému skutkovému stavu odvolateľ uvádza, že neexistuje akákoľvek priama, či nepriama príčinná súvislosť zdravotného stavu jeho otca - žalobcu v 1. rade v roku 2013 a jeho akýmkoľvek konaním, či prípadným nekonaním. Skutočnosť je taká, že jeho otcovi prišlo zle po tom, čo celý deň v letnej horúčave a páľave cez tzv. „najväčšie slnko“ kosil a práve žalovaný poskytol svojmu otcovi potrebnú prvú pomoc, pokiaľ RZP neprišla.

16. Čo sa týka drevníka a murovanej udiarne, k tomu treba uviesť, že svojím konaním vo vzťahu k nakladaniu s drevníkom a murovanou udiarňou neporušil žiadne právne predpisy. Nakladanie vlastníka so svojím majetkom - čo bolo dôvodom rozhorčenia, či aj hnevu a slovného nesúhlasu jedného z darcov, či jeho zaťa, predsa nie je porušením dobrých mravov. Zvýraznil, že vlastnícke právo predsa znamená panstvo nad vecou.

17. Súd 1. inštancie vôbec nevzal na zreteľ a nepodrobil hodnoteniu samotné správanie sa žalobcu v 1. rade, ktorý sa po dvadsiatich štyroch rokoch od obdarovania, resp. po siedmich rokoch od obdarovania správal, akoby mu nehnuteľnosti, ktoré daroval stále vlastnícky patrili. Zo žiadnej časti vykonaného dokazovania sa nepreukázalo tvrdenie žalobcov, žeby sa žalovaný vyhrážal niekomu z rodiny zabitím, ublížením na zdraví, či nepochybným do rodičovského domu. Nepreukázalo sa, že by bol žalovaný reagoval agresívne a že by žalobcovia či členovia ich a teda aj jeho rodiny mali mať obavy o svoj život a zdravie, ako to uviedol súd v bode 12 odôvodnenia rozhodnutia. Nepreukázalo sa ani to, žeby intenzitu kriku žalovaného mali zaznamenať aj susedia žalobcov.

18. V ďalšom odvolacom dôvode odvolateľ uviedol, že rozhodnutie súdu 1. inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Žaloba na vydanie má v danom prípade prednosť pred žalobou na určenie. Žaloba preto logicky musela smerovať k vydaniu veci či vyrataniu nehnuteľnosti a nie k

určení vlastníckeho práva žalobcov. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení takouto žalobou daný nie je.

19. Napokon odvolateľ namieta, že súd 1. inštancie v rozsudku nesprávne právne posúdil správanie žalovaného v žalobe a v rozsudku označených prípadoch ako hrubo porušujúce dobré mravy.

20. Zvýraznil, že správanie sa v rozpore s dobrými mravmi nie je totožné so správaním hrubo porušujúcim dobré mravy. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno tvrdenia o hrubom porušení dobrých mravov o takej intenzite, ktorá by svedčila nároku na odvolanie darovania a vrátenia daru. Nepochybne a preukázateľne bola žalovanému uložená pokuta za priestupok len v dvoch prípadoch a keďže uložené pokuty boli v úplne dolnej hranici zákonom stanovenej sadzby - mohlo dôjsť len k porušeniu správania sa proti občianskemu spolunažívaniu veľmi nízkej intenzity. Žiadne významné okolnosti konkrétneho prípadu, ktoré by bolo možno naozaj hodnotiť ako hrubé porušenie dobrých mravov súd 1. inštancie, podľa názoru odvolateľa nezistil a ani v rozsudku v nijakej jeho časti neuviedol.

21. Žalobcovia vo vyjadrení k podanému odvolaniu navrhli napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdiť. Čo sa týka námietky nesprávneho právneho posúdenia veci, k tejto uviedli, že v predmetnej veci bol naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe daný jej spôsobilosťou byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti tak, aby zodpovedal skutočnému stavu.

22. Podľa názoru žalobcov sa súd 1. inštancie dostatočne a vyčerpávajúco vysporiadal aj s tým, čo mu odvolací súd vytkol v zrušujúcom uznesení. Skutočnosti svedčiace o existencii značnej intenzity hrubého porušenia dobrých mravov, uviedli žalobcovia konkrétne v doterajších písomných podaniach, ústnych prednesoch a preukázali ich listinnými dôkazmi.

23. Krajský súd v Prešove rozsudkom zo dňa 20. júla 2020, č.k. 8Co/93/2019-236 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Ďalším výrokom vyslovil, že žalobcovia majú voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

24. Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 20. júla 2020, č.k. 8Co/93/2019-236 podal žalovaný dovolanie.

25. Najvyšší súd uznesením z dňa 29. júna 2023, č.k. 2Cdo/231/2021-281 rozsudok Krajského súdu v Prešove z 20. júla 2020 sp.zn. 8Co/93/2019 zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že odvolací súd nedostatočne odôvodnil existenciu naliehavého právneho záujmu pričom rozhodol v prospech žalobcov. V bode 18 uznesenia najvyšší súd uviedol cit.: „Súd prvej inštancie naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe odôvodnil v bode 27. rozhodnutia tým, že „vydaný rozsudok je spôsobilým podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľností tak, aby zodpovedal skutočnému stavu. Výzva na vrátenie daru bola žalovanému doručená dňa 7.7.2016, žalovaný však neposkytol žalobcom potrebnú súčinnosť na zosúladenie údajov v katastri nehnuteľností.“ 18.1. Žalovaný v odvolaní namietal, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keďže žaloba na vydanie má v danom prípade prednosť pred žalobou na určenie a preto mala žaloba logicky smerovať k vydaniu veci, či vyprataniu nehnuteľnosti a nie k určení vlastníckeho práva žalobcov. Odvolací súd v bode 50. rozhodnutia len uviedol, že „v predmetnej veci bol naliehavý právny záujem žalobcu na určovacej žalobe daný jej spôsobilosťou byť podkladom pre zmenu zápisu vlastníckeho práva v katastri nehnuteľnosti tak, aby zodpovedal skutočnému stavu“.

19. Dovolateľ najmä poukazoval na to, že aby mali žalobcovia exekučný titul, bolo by zo strany žalobcov nevyhnutné, aby podali na súd žalobu o vypratanie nehnuteľnosti, čo nepochybne preukazuje len to, že v konaní pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom nebola splnená podmienka existencie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. V súčasnosti by tak žalobcovia museli podať ďalšiu žalobu o vypratanie nehnuteľnosti, a až prípadne takýto rozsudok by bol spôsobilým exekučným titulom na vydanie veci, či v danom prípade na vypratanie nehnuteľnosti po odvolaní darovania. Dané len nedostatočne odôvodňuje vyhovenie určovacej žaloby. Vyhovením tejto žalobe sa neodstránil stav právnej neistoty.

20. Preto nebolo odvolacím súdom jednoznačne odôvodnené, prečo žaloba nemala smerovať k vydaniu veci, či vyprataniu nehnuteľností podľa ust. § 137 písm. a) CSP, ale len k určení vlastníckeho práva žalobcov podľa ust. § 137 písm. c) CSP, resp. prečo žaloba o vydanie nemá prednosť pred žalobou o určenie vlastníckeho práva.

21. Na margo dovolací súd poznamenáva, že v odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Bude preto úlohou odvolacieho súdu, aby sa riadne vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami dovolateľa, najmä s určením existencie naliehavého právneho záujmu, resp. vhodnosti využitia určovacej žaloby v danej veci.“

26. Odvolací súd v zmysle zásad ust. § 379, § 380 a § 381 C.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania a zistil, že odvolanie žalovaného je opodstatnené.

27. Podľa § 455 CSP, ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

28. Naliehavý právny záujem na určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu, alebo kde by sa bez tohto určenia jeho právne postavenie stalo neistým. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný. Naopak, naliehavosť nie je daná, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany tvrdeného práva. Absencia naliehavého právneho záujmu je dôvodom zamietnutia žaloby.

29. Určovacia žaloba teda nie je opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo (Uznesenie NS SR 3Cdo/224/2008 z 23. apríla 2009).

30. V danej veci sa žalobcovia podľa § 137 písm. c) CSP domáhali určenia, že sú vlastníkami darovanej nehnuteľnosti. Naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX, k.ú. T. a na LV č. XXXX, k.ú. T. odôvodňovali tým, že v súčasnosti existuje stav právnej neistoty vo vzťahu k týmto nehnuteľnostiam a tento stav nemožno odstrániť inými právnymi prostriedkami, iba určovacím výrokom súdu, v zmysle ktorého katastrálny úrad opätovne zapíše za vlastníkov predmetných nehnuteľností žalobcov, resp. žalobcu v 1. rade ako ich bezprostredne predchádzajúcich vlastníkov pred uzavretím oboch citovaných darovacích zmlúv.

31. V zrušujúcom uznesení Najvyšší súd Slovenskej republiky k vráteniu daru vyslovil právny názor, podľa ktorého právo darcu domáhať sa vrátenia daru vzniká darcovi okamihom správania obdarovaného, ktoré naplňuje znaky uvedené v § 630 Občianskeho zákonníka. Pokiaľ darca toto právo realizuje, zaniká darovací vzťah momentom, keď prejav vôle darcu (výzva na vrátenie daru) došiel obdarovanému. V zmysle § 630 Občianskeho zákonníka vrátenie daru sa realizuje jednostranným právnym úkonom, ktorého forma nie je stanovená. Darcovi vzniká právo domáhať sa vrátenia daru až vtedy, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy. Ak darca uplatní toto právo, právny vzťah z darovania zanikne (ex nunc) okamžikom, keď dôjde prejav jeho vôle obdarovanému (k tomu porovnaj napr. R 88/1998, 5Cdo/255/2007). Účinky jednostranného právneho úkonu darcu nastávajú jeho doručením obdarovanému. V prípade, že tento právny úkon je obsiahnutý v žalobe, nastávajú účinky okamihom, kedy bola žaloba doručená obdarovanému. Vlastnícke právo darcu k darovanému majetku sa obnovuje ex nunc, t.j. od okamžiku dôjdenia prejavu vôle darcu obdarovanému. Právo odvolať darovanie v zmysle § 630 OZ je osobným právom darcu, ktoré jeho smrťou zaniká (§ 579 ods. 2 OZ), a jedine v tom prípade, že darca počas svojho života urobil tento úkon voči obdarovanému, môžu sa jeho dedičia domáhať vydania daru (pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/2148/2007). Inak povedané zrušenie darovacej zmluvy je osobným právom darcu, ktoré jeho smrťou zaniká a preto neprechádza toto právo na dedičov, naproti tomu nárok z toho práva vyplývajúci - právo na vrátenie daru - prechádza na dedičov za predpokladu, že darca za svojho života učinil právne perfektný úkon odvolania darovania (resp. zrušenia darovacej zmluvy). Na dedičoch obdarovaného sa možno domáhať vrátenia daru za predpokladu, že prejav darcu o odvolaní

darovania bol účinený voči žijúcemu obdarovanému ešte za života darcu. Povinnosť nedopustiť sa závadného konania je osobnou povinnosťou obdarovaného. Ukončenie darovacieho vzťahu je v zmysle právnej úpravy osobným právom darcu, predpokladom takého postupu je uváženie o miere zásahu do jeho osobnostných práv priamo i nepriamo, ak tento smeroval voči členom jeho rodiny.

32. Pokiaľ ide o vrátenie darovanej nehnuteľnosti, darca sa môže domáhať jej vypratania, ak sú splnené podmienky na vrátenie daru (R 38/1992), v prípade hnutelných vecí možno požadovať vydanie vecí. Ak bola predmetom darovania nehnuteľnosť, vlastnícke právo darcu sa zapíše do katastra nehnuteľností záznamom, keďže ho nadobudol ex lege odvolaním darovania alebo na základe rozsudku súdu, ktorým bola obdarovanému uložená povinnosť vec vydať, resp. nehnuteľnosť vypratať.

33. Odvolanie darovania je jednostranný adresovaný právny úkon darcu, ktorým vzniká darcovi právo domáhať sa vrátenia daru voči obdarovanému. K zániku darovacieho vzťahu podľa § 630 Občianskeho zákonníka dochádza na základe jednostranného právneho úkonu darcu voči obdarovanému, obligačné účinky odvolania darovania nastávajú doručením prejavu vôle darcu obdarovanému a zmluvný vzťah založený darovaním zaniká. Odvolanie darovania má podľa súdnej praxe aj vecnoprávne účinky, darca doručením prejavu vôle obdarovanému, opätovne nadobúda vlastnícke právo k daru ex nunc.

34. Vzhľadom na právny záver Najvyššieho súdu SR a vyššie uvedené je dôvodné sa stotožniť s odvolacou námietkou žalovaného, že v danom prípade výzvou na vydanie nehnuteľnosti doručenou žalovanému dňa 7.7.2016 zanikol právny vzťah vzniknutý na základe darovacej zmluvy. Žalovaný sa stal neoprávneným držiteľom a jeho povinnosťou bolo vydať, resp. vypratať predmetné nehnuteľnosti, ktoré boli predmetom darovania a mohli byť predmetom odvolania darovania. Žaloba preto mala smerovať k vydaniu vecí, či vyprataniu nehnuteľnosti, nie k určeniu vlastníckeho práva žalobcov.

35. Odvolaním daru žalobcami žalovaný sa stal neoprávneným držiteľom darovaných nehnuteľností. Povinnosťou žalobcov preto bolo domáhať sa splnenia povinnosti, vypratania nehnuteľností (§ 137 písm. a) CSP). Nakoľko žalobcovia podanou žalobou žiadali o určenie vlastníckeho práva (§ 137 písm. c) CSP), na takomto určení nebol daný naliehavý právny záujem žalobcov, keďže k dispozícii mali iný spôsob ochrany tvrdeného práva.

36. Vzhľadom na prijatý právny názor o neexistencii naliehavého právneho záujmu žalobcov na určení vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorý súd skúma vždy ex officio, odvolací súd sa ďalšími odvolacími námietkami žalovaného nezaoberal.

37. S poukazom na vyššie uvedené, odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav vecí, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, avšak nesprávne právne vec posúdil. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje odvolanie žalovaného za opodstatnené a vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe, odvolací súd odvolaním napadnutý rozsudok v zmysle ustanovenia § 388 CSP zmenil tak, že žalobu žalobcov zamietol.

38. Podľa § 453 ods. 1, ods. 3 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

39. O trovách konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. § 453 ods. 3 a § 396 ods. 1, ods. 2 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP podľa procesného výsledku konania. Žalovaný mal plný úspech v prvoinštančnom, odvolacom a dovolacom konaní. Vzhľadom na úspech žalovaného v celom konaní, odvolací súd rozhodol tak, že žalovaný má proti žalobcom nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

40. Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C SP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).